

Gofal cymdeithasol yng Nghymru – Trywydd Datgarboneiddio tuag at Sero Net erbyn 2030

Gwasgu'r sbardun (2021-2022)

Deall y cyd-destun, ffurfioli camau i weithredu'n gynt a sicrhau nawdd rhanddeiliaid.

Tymor byr

Bydd 'Bwrdd Rhaglen Genedlaethol yr Argyfwng Hinsawdd Iechyd a Gofal' yn **croesawu'r broses o ddatgarboneiddio'r sector gofal cymdeithasol** ac yn cefnogi'r gwaith o gyflawni strategaeth datgarboneiddio yn y dyfodol.

Bydd Awdurdodau Lleol yn llwyr **gefnogi** datganiad Argyfwng Hinsawdd Cymru wrth ddarparu Gofal cymdeithasol, drwy hyrwyddo **strategaeth datgarboneiddio** yn y dyfodol.

Bydd **grwpiau rhanddeiliaid allweddol**, gan gynnwys y Bwrdd Comisiynu Cenedlaethol, Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, a fforymau darparwyr gofal cymdeithasol **yn ychwanegu datgarboneiddio fel eitem sefydlog ar eu hagenda.**

Bydd Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol yn deall ac yn **gwerthuso ymhellach asesiad allyriadau carbon y sector gofal cymdeithasol.** Bydd hyn yn cynnwys nodi allyriadau'r sector o fewn ôl troed cyfan awdurdod lleol, **gwella'r dull o reoli data**, a sefydlu system sy'n galluogi rhanddeiliaid i **fonitro cynnydd.**

Bydd **'Cynlluniau Rheoli Carbon' Awdurdodau Lleol yn mynd i'r afael yn benodol â datgarboneiddio yn y sector gofal cymdeithasol** ac yn nodi'r camau i'w cymryd o fewn yr amserlen a nodir. Pan fo Cynlluniau eisoes ar waith a bod gofal cymdeithasol wedi ei hepgor, bydd ychwanegiadau gofal cymdeithasol yn cael eu datblygu.

Cryn bellter ar hyd y daith (2022-2026)

Disgwyliad bod carbon isel ddatblygu'n norm ar gyfer sector gofal cymdeithasol Sero Net ac mae rhanddeiliaid yn ymwybodol o'r hyn y mae'n rhaid ei wneud.

Caiff yr effaith ar garbon ei gwerthuso wrth gynllunio, comisiynu, a darparu gofal cymdeithasol. **Bydd lleihau allyriadau carbon yn cael ei orfodi** mewn contractau caffael newydd ar gyfer darparwyr gofal cymdeithasol a'r gadwyn gyflenwi sy'n gysylltiedig â gofal cymdeithasol.

Bydd Awdurdodau Lleol a **darparwyr gofal cymdeithasol yn hybu teithio llesol**, yn ystyried modelau gofal sy'n lleihau milltiroedd teithio ac yn cryfhau'r gweithlu cymunedol lleol, a bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cymhellion i **fynd ar drywydd darparu cerbydau sydd ag allyriadau isel iawn**, y seilwaith angenrheidiol yn ogystal â thrafnidiaeth gyhoeddus.

Tymor canolig

Bydd datblygiadau newydd a chynlluniau i adnewyddu adeiladau gofal cymdeithasol yn cael eu dylunio a'u hadeiladu yn unol â safonau adeiladu Sero Net, sy'n cynnwys darparu gwres carbon isel, cynhyrchu trydan adnewyddadwy a darparu manau gwefru ar gyfer cerbydau trydan. Ystyrir Rhaglen Ariannu Cymru neu gymhellion eraill fel llwybr ariannu ar gyfer effeithlonrwydd ynni a thechnoleg ynni adnewyddadwy.

Bydd Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol yn datblygu'r dull o **gaffael** darparwyr **gofal cymdeithasol annibynnol, er mwyn gwerthuso eu helfennau cynaliadwyedd** a chael mwy o ddylanwad yn y gadwyn gyflenwi.

Cynhelir rhaglenni addysg a llythrennedd carbon ar gyfer gweithwyr gofal cymdeithasol **a'r rhai sy'n comisiynu ac yn caffael gwasanaethau gofal cymdeithasol.** Bydd y sector yn **rhannu gweithgareddau a'r hyn a ddysgir** trwy grwpiau rhanddeiliaid gofal cymdeithasol.

Cyrraedd Ein Nod (2026-2030)

Mae Sero Net wedi dod yn rhan o'r drefn arferol, Wedi ymwreiddio yn ein diwylliant ac mae'n hunanreoleiddiol.

SERO NET

Hirdymor

Bydd dull clyfar a chadarnhaol o ddarparu gofal cymdeithasol modern, **ecogyfeillgar**, carbon isel **o ansawdd uchel yn cael ei ymgorffori ym mhob proses, mae adrodd/monitro ynni a charbon yn arfer cyffredin.**

Bydd **pob adeilad a ddefnyddir ar gyfer gofal cymdeithasol wedi ei uwchraddio er mwyn sicrhau eu bod yn defnyddio ynni'n effeithlon** – defnyddir gwres carbon isel, bydd ynni adnewyddadwy yn cael ei gynhyrchu ar y safle a/neu'n cael ei ddarparu gan brosiectau cymunedol pan fo hynny'n ymarferol.

Bydd unrhyw **wasanaeth sy'n gysylltiedig â gofal cymdeithasol sy'n cael ei gaffael yn cael ei werthuso o ran carbon hefyd.** Heblaw darparu gofal cymdeithasol o'r safonau uchaf, bydd gan ofal cymdeithasol a gomisiynir ddull carbon isel clir.

Sefydlir teithio carbon isel, bydd darparwyr gofal cymdeithasol yn gweithredu cynlluniau teithio carbon isel fel y cynlluniau safonol.

Bydd allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â gofal cymdeithasol wedi eu lleihau, mae'r sector yn ymwybodol o sut i **gyflawni Sero Net erbyn 2030.** Bydd grwpiau ffocws a phaneli yn canolbwyntio ar y gwersi a ddysgwyd, yn monitro cynnydd a gweithgareddau cysylltiedig megis bioamrywiaeth, ac ymaddasu.

Gwasanaeth Ynni Energy Service